

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvennyolcadik évfolyam.

21. szám.

Debrecen, 1928 május 26.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A Lélek és az imádság.

(Kolfhaus).

Róm. 8 : 26 : A Lélek is segítségére van a mi erőtelenségünknek. Mert azt, amit kérnünk kell, amint kellene, nem tudjuk; de maga a Lélek esedezik miérettünk kimondhatatlan fohászokozásokkal.

A Szentírásból a különféle imádságok egész sorával ismerkedhetünk meg. A mennyei boldog lelkek seregének imádata mellett ott van a kegyelembe fogadottak hálaéneke a földön. Halljuk az első jeruzsálemi gyülekezet könyörgését és az atyafiak gondját hordozó apostol fohászokozását. Egyszer az imádat ünnepélyes hangja zendül föl, másszor pedig a bűn súlya alatt görnyedő lélek panaszos sóhajtozása. Ahányféle a helyzet, amelybe bennünket az életünk folyamán Isten beleállíthat, annyifélék az imádságaink is. De az az egy valamennyivel közös, hogy *mindegyik imádságot a Szentlélek, Isten munkálja*, akit éppen ezért nevezzük az imádság lelkének is.

Imádságra a Lélek ösztönöz. Hiszen ki is volna oly vakmerő, hogy emberi szóval közeledjék a háromszor Szenthez, hogyha erre Lelke által nem Ő maga buzdítana benünket? Hiszen mi csak azért ismerhetjük Őt, mert a Lélek fölnyitotta a mi hitünk szemét annyira, hogy Jézus arcán megláthatjuk az örökkévalóság fényét. Bármennyi gyöngeség tapadjon még így is a mi imádság-életünkhöz, a mi imádkozásunk mégis csak valósággal Istenhez való beszélés, mert az Ő Szentlelke ébreszti föl és tartja fenn a vágyat az emberi lélekben Ő utána. A Lélek segítségére van a mi erőtelenségünknek, nem úgy, hogy elfelejteti azt velünk, hanem úgy, hogy *a saját gyöngeségünk minden terhével odaterel bennünket Istennek irgalmához*. Akkor, amikor mi már éppen nem tudjuk, mire van szükségünk s hogyan lehetne segíteni a mi emberi nyomorúságunkon és már fennforog annak a veszedelme is, hogy kezünket fáradtan ölünkbe ejtjük, a Lélek akkor sem szűnik meg fölfelé irányozni hitünk tekintetét és emlékeztetni bennünket Istennek ígéreteire.

Az imádkozók mi vagyunk. Ámde éppen ugyan-

így igaz a másik is: *a hívőknek a bennük lakozó isteni Lélek adja ajakukra sóhajtozásaikat és szavaikat*. A mi szánk csak azt mondja ki, amit a Lélek szól mibennünk. Ezért hát a gyermek esetlen, dadogó kérése éppen olyan kedves Isten előtt, mint az imádkozó apostol hatalmas kiáltása. Hiszen mindkettejüknek imádsága egyformán az Ő Lelkének gyümölcse. És itt nem zavarhat meg bennünket az a tény, hogy a mi imádkozásunk sokszor mások szavainak a köntösébe — például a zsoltár-íróba — öltözik, vagy esetleg a gyülekezeti istentiszteleten egy más valaki szavainak nyomán halad. Hiszen az idegen szó is lehet sajátunkká akkor, hogyha az Isten Lelke erre a célra akarja felhasználni és megeleveníti azt mibennünk, vagyis azt cselekszi, hogy a mi saját szívünk ugyanazon szóval szóljon a mennyei Atyához. Éppen a Szentlélek akadályozza meg azt, hogy a mi imádkozásunknak másoktól eltanult, vagy naponként használt szavai pusztá formulákká váljanak, amelyekhez csak az ajkaknak van közük. Sőt, amikor mi azt sem tudjuk mit mondjunk a mi imádságunkban, még az is megtörténhetik, hogy a Lélek egy másik imádkozónak a szavaival jön segítségére a mi erőtelenségünknek.

Az imádság meghallgatása sohasem értődik magától. Az a reménységünk, hogy meg fogunk hallgattatni, semmiesetre sem támaszkodhatik arra, amit mi viszünk bele az imádságunkba. Mert ez mind hozzátartozik ahhoz az erőtelenséghez, amelynek a Krisztus bocsánatával el kell földöztenie. Ami azonban mégis gyermeki bizodalmat ad szívünkbe, mikor imádkozunk, az annak a tudata, hogy bennünk az Isten Szentlelke szól és Ő formálja a mi imádságunkat. Gyöngeségünknek teljes tudatában mégis *boldogan* imádkozunk Atyánkhoz, mert az Ő Lelke a mi erőtelenségünknek segítségére van.

Ford.: R. I.

A győzedelmes lélek ünnepe.

Pünköstöt joggal tarthatjuk a múlt földi érdekeken s az anyagi, érzéki célokért hevülő világ felett győzedelmeskedő lélek ünnepének! Kezdetben az első pünkösti csodás jelenség,

mely gondolati s érzelmi rohamos újjászületésről beszél, jelentéktelennek látszó, megvetett kicsiny társaság munkás körében érezteti szokatlan hatását!

Eleinte csak néhány száz, majd egy pár ezer lélekben gyulad fel az altmisztikus krisztusi eszmék szent tüze s mire az új, nemes gondolatoktól áttüzesedett lelkek fénye kilobban a szemek tükrére, már akkor a szellemi érzelmi forradalom lázában ég a ná-záreti Jézus által lethargikus álmából felrázott világ!

Az egyenlőség, testvériség, az ideális emberi szabadság elvitathatatlan jogainak legelső proklamálása megy végbe a pünkösti lélek magasztos ünnepén! Eleddig az emberi társadalmat mozgóató emez isteni ervekkel nem ismerte még a világ a maga szűzies tisztaságában. Budha észjogi alapokon nyugvó választársadalmi gondolatai; az ősi egyiptomi fejlett kultusz meglepő anyagi, szellemi formája; a babilóni asatásokkal napfényre bukkanó több ezredéves értékes tradíciók mind-mind csak a kasztrendszer által elszigetelt fél emberek egyéni és társadalmi jogairól s kötelességeiről tanuskodnak: az első pünköst ünnepén pedig a maga tökletes egészébe bontakozik ki a gloriás emberi méltóság, melynek fényt, értéket, halhatatlanságot az egyéni tantoríthatatlan meggyőződés joga; az emberi testvérisülés olthatatlan vágya s a kiáltó ellentéteket minden vonalon megszüntetni törekvő krisztusi igazságok újjászülő ereje ad! Az első pünköst ünnepe előtt valósággal a szolgálai felelem s tartózkodás, az erkölcsi bátorság nélküli élet dohos sűrűségében szunnyadt a szebbnél szebb gondolat, hogy szárnyakat öltve, az elnyomatás mélységeiből kiemeikedjék s átrepülje az egész világegyetemet, ehhez egy olyan világot átfogó, csodás isteni lélek munkájára volt szükség, mint aminő tevékenységnek a terheit a Krisztus vállalai hordoztak, ki néhány öntudatra ébredt, határozott, elszánt egyéniséggel az emberi elfogultság, az olthatatlan gyűlölet sziklás talajába vágta bele az igazi haladás útját!

Ehhez a korszakot alkotó munkához nem kellett vérengző fegyver, nem a túlszigázott emberi ész vakmerősége, leleménye, ami az első pünköst óta mindig erősödő, vakító fényvel lobog: az a csalhatalan krisztusi öntudat, erkölcsi bátorságunk mélyes és szükségszerű érzete: emberi méltóságunk, többrehatásunk, magasztos küldetésünk legyőzhetetlen tudata!

Pünkösti tűz borította lángba a megvénhedt világot s ez nemcsak perzselt, nem csak égett, hanem a nemes érc tűzpróbájának s kiválasztásának a nehéz munkáját is végezte; midőn az eredmény kétségtelenné lett... akkor a megpróbált s kiválasztott erőket olvasztotta össze egy hatalmas törhetetlen egységbe, hogy a kibontakozó új világ felett semmi gyarlóság, tökéletlenség ne győzedelmeskedjék többé!

Vajjon csakugyan úgy van, mint örvendő lelkünk hinni szeretné, a pünkösti erők számúzték élet- és munkakörülnköül az emberi tökéletlenséget és gyarlóságot? Kétségtelen és teljes lett a pünkösti lélek győzedelme?!

A történeti múlt magasztos eszményein ott tűnölöklik a megnyugtató bizonyosság; de a jelen

kuszált társadalmi s egyéni viszonyai közt sok bizonytalanságba ütközünk!...

Hallom kiáltó szavát e bünös világ rettegett fejedelmének, az élethez csak annak van joga, ki számbeli túlsúllyal: a faji tulajdonságok összpontosító erejével, az anyagi alapokra épített mérhetetlen hatalmával, az erőszak alkalmazásától vissza nem riadó vakmerőséggel állja a nagy és örök harcot! Aki erre nem képes vagy ez ellen meggyőződésénél fogva tiltakozik... annak sirtás a haladó idő! Hol van itt a pünkösti léleknek csak egy szemernyi megmozdulása is, hol az emberi keresztyén felvilágosodás vigaszt, reményt nyújtó erejének érvényesülése?!...

Hallom s halljuk mindnyájan, hogy a krisztusi szent egység megteremtésének a lelkek érzelmi s szellemi egybeolvadásának nincs nagyobb akadály, mint a keresztyén „szakadások“ örök tiltakozása s új szokatlan ösvények keresése, hogy helyre álljon a „régí rend“ s megépüljön az egy „akol“ ahhoz éppen olyan jogosult a kényszerítő eszközök válogatott s jól meggondolt alkalmazása, mint a törvényekbe ütköző súlyos cselekményekért a legszigorúbb megtorlás! Hol itt a megvilágosító újjászülő pünkösti lélek, hol itt a jobb belátás meggyőződés krisztusi fénye?!... Bizonytalan időre számkivetetett!...

Az idők gonoszak s kísértetbe ejtők! Erősen tusakodik a rettenetes sötétség az új élet világosságával! Pünköstöt, a pünkösti ébredést, megvilágosodást letagadni azonban többé nem lehet!... A forrongó, hullámzó események központjában ott áll a megdicsőített Krisztus, isteni tekintete villan; szava, mint ébresztő kürtök harsonája zeng s mi evangéliomi keresztyének: építők, munkások, szolgálai, a világ „szemetjeinek itélt önfeláldozó buzgalmú lények nem engedjük, hogy a sötétség legyen úrrá e teremtett világ felett, a világosságra, mint éltető elemre mindnyájunknak szüksége van: a krisztusi oltári tüzek lobogását megvédjük még akkor is, ha Belzebub szövetséget köt állama összes ivadékaival; mert addig van jelentősége, fenséges tartalma életünknek, míg a krisztusi eszményeket agyon nem gázolja „a világi kegyetlen“ míg összekötő kapocs köztünk: a testvériség!... Hogy ez így legyen hazánkban s mindenütt a föld kerekén, a pünkösti győzedelmes lélek ellenállhatatlan ereje költözzék be a legelzártabb szívek rejtekébe is!...

Melkó István

A zsinat.

Az iskolaügyi törvényjavaslat tárgyalásának befejezése után a törvénykezési törvényjavaslat tárgyalása került napirendre. Ezt Kovács István előadó nagyszabású előterjesztése vezette be, aki ismertette a javaslat főelveit és meleg szavakkal emlékezett meg a javaslat készítőjének, Bernáth Géza nyug. kúriai másodelnöknek buzgóságáról. Ennek a javaslatnak a tárgyalásánál a főütköző pont olyan tétel volt, ami az eredeti javaslatban nem úgy volt, mint a zsinat elé terjesztett és a missziói bizottsággal együttes ülésben megállapított

javaslatban, t. i. a gyülekezeti tagok fegyelmezésének ügye.

Az eredeti javaslat az egyháztagok büntetésének három nemét ismeri, köztük a legsúlyosabb az úrasztalától eltiltás legfeljebb öt esztendőre. A missziói bizottság javaslata ellenben negyedik büntetésül az egyházból kizárást is tartalmazta. Amellett a missziói bizottság a büntetéseket általában nem meghatározott időhöz köti, hanem azok tartamát az egyház előtt kifejezett bánátnak teljesítéséig szabja. A két bizottság közös ülésén a negyedik büntetésül az egyháztagokat illető jogoktól, kivéve a templombajrás és a gyermekek iskoláztatásának jogát, megfosztás vétetett fel, az öt esztendő tartam pedig meghagyatott azzal, hogy ha a megbüntetett előbb bocsánatot kér, azzal is megszűnik a büntetés hatálya.

Ezen a kérdésen mindjárt az általános vitánál megindult az erős harc. Kálmán Jenő e. m. gondnok az eredeti javaslatot is sokalja s az úrasztalától eltiltást sem tartja lehetőnek. Mások, különösen Révész Imre és Kováts István, az egyházból kirekesztés szükségességét hangsúlyozzák. Czegléd Sándor is emellett volna, de egyelőre beérné az eredeti javaslat rendelkezésével s tíz év múlva a tapasztalatok alapján lehetne a kizárást törvénybe iktatni. Kun Béla úgy látja, hogy itt az egyházi fegyelmenek két különböző neméről van szó és azért a tárgyalási javaslatban csak a közgazgatási és hivatali fegyelmi bíráskodásra vonatkozó részt hagyná, az egyháztagok fegyelmezésére vonatkozó részt ellenben, a kulcsok hatalmának miként gyakorlására vonatkozót, visszaadná a két bizottságnak további megfontolás végett. Ugyanilyen értelemben szólt Ravasz László püspök, aki megragadóan magyarázta a jogi- és valláserkölcsei fegyelmezésnek különbözőségét és annak szükségességét, hogy egyrészt a szoros értelemben vett bírói eljárásban szigorúan jogi elvek érvényesüljenek, másrészt a kulcsok hatalmának kezelésénél ne legyen jogi kötöttség a magasabb szempontok érvényesülhetése előtt. Viszont az elhalasztás ellen érvelt Puky Endre, aki úgy érezi, hogy meghátrálást jelentene a legsúlyosabb probléma elől való emé kitérés, Bernáth Géza, aki a maga eredeti álláspontja mellett sorakoztatott fel hatalmas érveket és a zárószó jogán Kováts István előadó, aki bizonyos mértékig hierarchikus megkülönböztetést látna abban, ha az egyháztagok más törvényben vonatnának fegyelmen alá, mint az egyházi szolgálatban állók. A túlnyomó többség mellőzte a halasztási indítványt és a törvényjavaslatnak minden részét azonnal tárgyalni kívánta. Pedig ekkor, — hétfőn este, — mivel az elnökség és a tagok egyetértő akarata szerint az első ülésnapot szerdán délelőtt befejezni kívánták, az első olyan nap után, amikor a plénum délelőtt, délután tárgyal, lehetett látni, hogy a keddi egész nap és a szerda délelőtt legfeljebb azért lehet elég a hátralevő ügyek elintézésére, mert az emberek befáradnak és inkább elfogadnak mindent, csak ne kelljen már tovább ülni. Ezért lett volna célszerű a legnagyobb vitakérdés kikapcsolása. Az első szakasznál Révész

Imre tett ugyan olyan indítványt, melynek elfogadása a két álláspont közelebbhozását jelentette. Eszerint ugyanis az egyház bírói hatalmának alapjául Jézus Krisztusnak a Máté Evangéliumának 16. és 18. részében foglalt szavai — akit ti megoldotok stb. — vannak megjelölve. De ez a közeledés nem oszlatta el a mutatkozó vita-felleget.

Ráadásul a keddi délelőtt olyan vitát hozott, amire nem is számítottunk: a bírói tanácsok szervezete és az elnökök szavazati joga tekintetében. Erről ugyan az előző nap is folyt már elég szó, de még mindig kétségek voltak azon az oldalon, ahol a mostani törvények szerinti állapotot, vagyis azt a rendszert kívánták, amely szerint csak a határozatképességhez szükséges minimális szám állapítatik meg, de annál több bíró akárhány lehet. Az új szabály az, hogy az elnökségen kívül három, öt, hét, a rendkívüli konventi bíróságban kilenc lesz az ítélő tanácsban résztvevő bírótárok száma, akár rendes, akár időszakos tanács jár el. A bírósági tanácsok összeállításánál lehetőleg meg kell tartani a paritást és a tárgyalást vezető elnöknek csak szavazategyenlőség esetén kell szavazni. Azt, hogy az egyes tanácsokban kik vegyenek részt, maga a bíróság plénuma határozza el. Érdekes vita volt a képviselet ügyénél is, ahol a javaslat minden református egyháztagnak megadni kívánta a képviselet jogát. Ezzel szemben Kálmán Jenő azt javasolta, hogy csak tanult családtag, vagy ügyvéd járhasson el képviselőként. Több különböző eszme felvetése után a Puky Endre javaslatában egyeztek meg, hogy t. i. maradjon a szöveg azzal a hozzáadással, hogy a bíróságnak joga legyen a feleket ügyvédvállásra utasítani.

Ilyen és ehhez hasonló szakkérdésekkel eltelt a keddi délelőtt negyedfél órája és az emberek aggodalmasan kezdtek gondolni a még tárgyalandó paragrafusok nagy tömegére, köztük az egyháztárok fegyelmezését illető szakaszokra és egyéb, még ezen ülésnapon elítélendő ügyekre. Amint tehát a délutáni ülés elején előjött a vitatott 46. és 47. §. Révész Imre megújította azt az indítványt, amit az általános vita során Kun Béla tett, hogy t. i. ezeket a szakaszokat adják vissza a bizottságoknak. Most már talán többen szavaztak volna a halasztás mellett, de az elnökség — igen helyesen — nem is tette szavazásra a kérdést, mivel ebben az ügyben már előző nap döntött a zsinat. Megindult tehát a nagy vita a módosító, pótló és részben teljesen megváltoztató javaslatok egész tömegével. A 6. szakasszal aránylag röviden végeztek, meghagyván a bizottsági szöveget, azzal a Kun Bélától javasolt pótlással, hogy az egyháztárok elleni fegyelmi eljárást a missziói bizottság javaslatában foglalt feltétel mellett, vagyis előzetes intések után lehessen csak megindítani. A 47. §-nál ellenben, ahol a büntetésnek vannak felsorolva, annyira egymással ellentétes gondolatvilágból eredő javaslatok álltak egymás mellett, hogy ezeknek szavazás útján eldöntése maga is rengeteg időt kívánt volna. Szerencsére az ügyrend szerint a bizottsági javaslatot kell mindig először szavazásra feltenni s ha az elfogadjatik.

esik minden ellenindítvány. Az elnökség így tette fel a kérdést és a többség a bizottsági javaslat mellett állt fel. Ezzel feleslegessé vált minden további szavazás. Igaz, hogy voltak néhányan, akik azt hitték, hogy az általuk kívánt módosítás a bizottsági javaslat elfogadása esetén is megállhat és ezért szavazták meg a bizottsági javaslatot; sőt voltak olyanok is, akik a bizottsági javaslat alatt a törvénykezési bizottság eredeti szövegét értették s ebben a gondolatban álltak fel a javaslat mellett: de mindegy, az elnökség kétségkívül helyesen járt el és a többség kétségkívül meg volt. Hogy aztán az aznap már hét teljes órán át tanácskozó zsinat tagjai kimerült figyelmé folytán alighanem olyan szöveg fogadtatott el, ami tulajdonképpen senki kívánságának sem felel meg, arról csakugyan nem lehet tenni s ezt megelőzni csak a bizottsághoz való visszautasítással lehetett volna.

A törvénykezési törvényjavaslat további részeit nagy gyorsasággal, mondhatni hozzászólás nélkül tárgyalta a zsinat és este nyolc óra tájban azzal a tudattal széledhettünk el, hogy a másnap reggel kilenc órakor kezdődő ülésen csakugyan módunkban lesz a hátralevő javaslatokat és jelentéseket úgy elintézni, hogy áldozócsütörtökön mindenki otthon ünnepelhesen.

A lelkészválasztás gyülekezeti jog.

Egyházi Törvényünk „lelkész”-nek nemcsak a gyülekezetben pásztorok (rendes- és missziói-), sőt nemcsak a bárhol pásztorok (az előbbieken kívül a katonai- és intézeti-), hanem a meghatározott feladatra korlátolt munkakörrel bíró (vallástanító-), a csak ideiglenesen alkalmazott (helyettes) és önálló munkakörrel nem bíró (segéd-)lelkészeket is nevezi; utóbbiak közt olyanokat is, akiknek lelkészi képesítésük még nincs is. De azért amikor lelkészi állásról és annak miként betöltéséről van szó, elsősorban a gyülekezetben pásztorok lelkészekre gondolunk s valóban ezek állásának miként betöltése a legnagyobb jelentőségű a mi egyházunk életében.

A lelkipásztor a gyülekezetének szellemi vezére, lelki atyja, minden vonatkozásban irányítója, valódi pásztorra hivatott lenni. Bünökből kiemelni s nemzedékekre át tisztaerkölcsűvé tenni éppen úgy képes a pásztor a gyülekezetét, mint ahogy oka lehet a legszomorúbb aláhanyatlásnak. És a lelkipásztori munka sajátos természete nem ad elég előzetes biztosítékot arra, hogy a bizonyítványai szerint alkalmasnak tartott egyén a reá váró nagyszerű feladatnak megfelelni képes-e. Kiválóan képzett, lelkiismeretes és a hivatali munkát kifogástalanul végezni tudó ember esetleg általában alkalmatlan a pásztorokodásra, minden különösebb rossz tulajdonság nélkül, pusztán azért, mert nem találja el a hangot, melyen szólva önmaga és munkája iránt bizalmat kelthetne. Sőt nem ad biztosítékot még a tapasztalat

sem, mert akárhányszor megtörténik, hogy az előző munkakörében kiváló eredményeket elért pásztor az új gyülekezetben nem tájékozódik megfelelően és minden törekvése hatástalan marad.

Mennél komplikáltabbá válik pedig az emberi társasélet és mennél több kulturális és szórakozási alkalom hódíthatja el a vallástól és az egyháztól a híveket; mennél kisebb mértékben jön az állami felsőbbség támogatása segítségül a vallás és intézményei iránti engedelmességre készítésben, — annál inkább válik növekvő jelentőségűvé az egyház nagyszerű feladatainak és az egyház tagjai boldogságának szempontjából a lelkipásztori munka állandóan helyes és lehető legeredményesebb végzése. Napjainkban teljes egészében tapasztaljuk Kálvin szavai igazságát: Sem a nap fénye és melege, sem az étel és ital nem szükséges úgy a jelenvaló élet ápolására, mint a pásztori tiszt az egyháznak e földön megtartására. Az egyházranézve valóban létkérdés annak a biztosítása, hogy a pásztori tisztet minden esetben csak a hozzákötött s döntő jelentőségű feladatok végzésére minden vonatkozásban alkalmas egyén töltsse be.

Ezért merülhet fel az a kérdés, hogy ámbár a zsinatpresbiteri egyházkormányzati rendszer természetéből következik, hogy az előjárók kiválogatása és általán az egész egyházkormányzat kiépítése alulról felfelé haladva történjék, lehet-e helyesen a pásztor kiszemelését rábízni a nyájra, lehet-e az Isten ígéretének hirdetésére és a szentségek kiszolgáltatására hivatott lelki vezető kiválasztását az esetleg nagyjából tudatlanokból és gonoszokból álló község tetszésétől függővé tenni. Ennek a kérdésnek eldöntésénél természetesen nem szabad mellékes szempontokat állítani előtérbe. Különösen nincs helyén az a sokszor hangoztatott érv, hogy a gyülekezet adja a pásztornak a javadalmat, tehát joga van a javadalmat élvező személy kiválasztására. Ennek a mérőben materiális szempontnak elfogadása sok vonatkozásban vezethetne éppen nem kívánt analogiák levonásához, kivált a hazai református egyházban, részben a lelkipásztori állásnál is, de még inkább az egyház hatósága alatt álló más hivataloknál. Amellett ez a gondolatmenet a kegyúrságnak a római katolikus egyház hierarchiai szervezetéből önként előálló korlátok nélkül, tehát bárdolatlan durvaságban érvényesülésére nyithatna kaput.

Minden vitának el kellene nemulni, ha a szentírásban volna e tekintetben határozott szabály. De nem csak szabály, pontos útmutatás sincs. Azt olvassuk, hogy a diakonusokat a jelenvaló egész sokaság választá (Csel. VI.). Ám a diakonusok nem pásztorok, hanem csak a szegények asztaláról gondoskodnak. Viszont apostollá nem gyülekezeti választással, hanem könyörgés után sorsvetéssel tették Mátyást (Csel. I.) és Pál is nyomatékosan hangsúlyozza

magáról (Gal. I.), hogy nem emberektől és nem ember által lett apostollá. Pált és Barnabást a Szent Lélek választá ki a munkára (Csel. XIII. 2.), míg ők minden gyülekezetben választottak presbitereket (Csel. XIV. 23.) és Pál arra figyelmezteti Titust (Tit. I. 5.), hogy azért hagyta Krétában, hogy rendeljen városként presbitereket. Ezeknek a példának a nyomán tehát éppen úgy lehetne érvelni a pápoknak a felsőbbség által kinevezése mellett és ellen, mint a gyülekezeti választás mellett és ellen.

Am, ha megfontoljuk azt, hogy a lelkipásztor nem embereknek, hanem Istennek a szolgája s az Úr Jézus Krisztus királyságának sáfárja, mégis megtaláljuk a Szentírásban is a szükséges irányítást. Mert, ha a pásztor az Úr Jézus Krisztus szolgája, nem más, hanem maga az Úr Jézus Krisztus veszi őt szolgálatába. Amint a vétkezők megfenyítésének, az oldozásnak és kötözésnek hatalma (Máté XVIII. 17—18.), úgy az előljárók választásának feladata is a gyülekezeté, mert Jézus megígérte, hogy: Ha kettő közületek egyakaraton lesz, mindent, amit kérnek, megad az én mennyei Atyám, mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevében, ott vagyok öközöttük (Máté XVIII. 19—20.). A gyülekezet, mely a hatalmat bírja, természetesen csak a hívők gyülekezete. Mert Jézus, amint egy embernek nem ígérte, hogy vele lesz, hanem csak azoknak, akik ketten-hárman összegyűlnek, éppen úgy a választók névjegyzékébe felvetteknek, vagy éppen a kortes-viaskodásban erősebb többségnek sem ígérte, hanem csak azoknak, akik az ő nevében gyűlnek össze.

Azonban ennek a nagyon fontos elvnek a megállapítása után még mindig ott marad a gyakorlati szempontból nem kevésbé fontos kérdés, hogy kik legyenek azok, akik az Úr Jézus nevében összegyűlve, a feladatok teljesítésére hivatottak. A vétkezők megbüntetésében ellenmondás nélküli a presbiterek kollégiumának, vagy más, kevés tagból álló bíróságnak eljárási joga. Pedig éppen ebben a vonatkozásban említi Jézus a gyülekezetet. A gyülekezeti előljárók választásában ellenben — legalább ma és nálunk — a gyülekezeti tagok összeségének részesevé elengedhetetlen követelményként jelentkezik. Sokan alapvető kálvinista elvnek tartják, hogy a lelkipásztori állás betöltése a gyülekezet egészének kizárólagos joga.

Kálvin maga erről a kérdésről ezeket mondja: Isten akaratából folyó dolog az, hogy a pap a nép jelenlétében mindannyiuk szemláltára választassék, az egyház szolgájának törvényes elhívása abban áll, hogy azokat, akik alkalmasoknak látszanak, a nép akaratával és helyeslésével választják meg (Inst. 4. III. 15.); de nagyon helyesen cselekedett a laodiceai zsinat, amikor azt rendelte, hogy a választást nem szabad a tömegre bízni; ezzel szemben

nagyon jó orvosszert alkalmaztak; először ugyanis magában a papság választott s akit kiválasztottak, bemutatták a tanácsnak és főembereknek, ezek a választást, ha jónak látták, megerősítették, ha nem, másat választottak s csak ezután került az ügy a sokaság elé, mely, bár nem volt kötve az előzetes határozatokhoz, most már kevesebb zavart okozhatott; vagy ha a néppel kezdték a dolgot, ez csak annak megtudakolása végett történt, hogy kit szeretne a nép legjobban, de végül a papok választottak. Nem is akart mást a laodiceai zsinat határozata, mint azt, hogy a papok és más főemberek, ne engedjék magukat a meggondolatlan tömegtől elragadtatni, hanem, ha szükség van rá, okosságukkal nyomják el a nép ostoba kivánságait (Inst. 4. IV. 12.).

Genben a Kálvin egyházi rendtartása szerint a pásztor a többi pásztorok választották, a gyülekezet helyben hagyása és a felsőbbség megerősítése mellett; a franciaországi egyházi fegyelmi szabályzat, melynek alapjait szintén Kálvin vetette meg, a consistorium, tehát a gyülekezet pásztoraiából és presbitereiből álló tanács feladatává teszi a pásztorok éppúgy, mint a többi presbitereknek választását. A skót nemzeti egyház fegyelmi könyve ugyanilyen szabályt tartalmazott és mikor a XVIII. század első felében egyes lelkészek azt kezdték tanítani, hogy a gyülekezetnek kell választani a lelkészt, ezt az egyháztól idegen tannak nyilvánították (Koestlin: Die schottische Kirche 291. l.). Ma is a hollandiai református egyházak közül a Gereformeerde egyházban a presbiterek és diakonusok testülete végzi a lelkészválasztást s a gyülekezet a választást csak jóváhagyja; a Hervormde egyházban pedig az 1867-ben életbelépett szabályzat szerint, ha nem kegyúri jog a lelkészi állás betöltése, a gyülekezet tagjai választanak, de a szabályzat életbelépte után három hónap múlva meg kellett kérdezni a gyülekezettől, hogy a lelkészválasztás jogát maga kívánja-e gyakorolni, vagy ráruházza a teljes presbiteriumra, melynek a diakonusok is tagjai; ámde ha az átruházás nem történt is meg, a választást csak száznál kevesebb szavazóval bíró egyházban teljesíti közvetlenül a gyülekezet, míg ennél nagyobb gyülekezetben a választó-bizottság, mely a teljes presbiterium tagjaiból s ezek kétszeres számával választott egyháztagokból áll. A francia református egyházban most is az egyház tanács választja a lelkészt, holott itt az egyháztanács egyáltalán nem népes, mert ha csak egy lelkész van, a presbiterek száma mindig négy s ha e szám a lelkészek számával növekedik is, négy vagy annál több lelkész mellett mindig kétszerannyi, mint a lelkészek száma. Nálunk Magyarországon is, még egy jó félévszázaddal ezelőtt erős vita folyt arról, hogy a gyülekezet eme jogát az egyháztagok összeségének, vagy pedig a presbiteriumnak kell-e gyakorolni?

(Folytatása következik.)

*

Egyház

A középszabolcsi egyházmegye lelkészegyesülete

folyó hó 3-án tartotta közgyűlését Nyiregyházán, a Leány-Kálvineum hatalmas tornacsarnokában. Buzgó éneklés után Ferenczy Károly kálvineumi lelkész imádkozott s tartott bibliamagyarazatot. I. Kor. 4. foglalt apostoli munkát és értékelést jelző csodálatos megállapítást tárva fel, szinte megható lelki fényvetéssel. Kik és mik a krisztusi munkások és munkáik? Bizony szebb és felemelőbb volt a tiszta értelem bármely aranyfrázisokkal ragyogtatott katedrai szónoklatnál. És be kellene látnunk már általánosan, hogy nekünk elsősorú tisztünk a krisztusi életigazságok egyszerű, tiszta feltárása, felmutatása, minden beszédünkben, főként pedig azon a magasabb helyen.

Ezután Orosz Tamás üdvözölvén a megjelenteket, szintén megérthető okos beszédben, hangsúlyozva, hogy midőn mintegy felocsúdva a múlt néhány év nyomasztó hangulatából, újult tisztikarral indulunk új útra, — bizony új útra kell indulnunk, — különösen három dolgot ajánl komoly figyelmünkbe. Az első, hogy ezen mi gyülekezéseink legyenek mindenkor teljesen bizalmas, barátságos, őszinte megnyilatkozások. Kinek mi terve, baja, építő gondolata támad, álljon elő vele s bárkitől jó, ne kicsinyeljünk senkit és semmit. — föltéve, hogy mindig istenországának építése az egyedüli cél. A második, hogy ezek a bizalmas gyűlések legyenek mintegy továbbképző alkalmak a nagyobbkeretű gyűléskezések komolyabb megfigyeléséhez, belátásra vezető megértéséhez. A harmadik, hogy az eddigi szokástól eltérőleg, ne mindig csak Nyiregyházán tartsuk gyűléseinket, hanem vigyük ki terveinket, törekvéseinket, felvilágosító, buzdító, irányító gondolatainkat vidéki gyülekezetekbe is, ahova meghívják bennünket. Terhül nem akarunk lenni szegény kis egyházainkban sem, megfizetünk mindent, egyszerű szükségleteinkhez képest. Az elnök előterjesztései, értelmes, meggyőző formájokban is — a genfi egyetem lelki magvetésének aratása is érezhető volt rajtuk — kellő figyelemben részesültek s egy jobb jövő reményét keltették.

Következett két igen érdekes előadás, a kétszerkettő igazságával. Veress Károly, nyirturai lelkész, régidő óta egyházmegyei pénztárnok, a számok és számvetések embere s egyben egyházmegyei tanácsbíró is, részletes és alapos előterjesztést tett mindennemű pénzforgalomról, ami csak kezén és kezelésében átmegy, egyéni, egyházmegyei, kerületi, konventi vonatkozásban, államszegélyek, nyugdíjúgyek tekintetében. Háború előtt, alatt és manapság.

Összehasonlítások alapján megállapítja nagymérvű és nagyon szomorú anyagi lecsuszamlásunkat, főként törvényben biztosított államszegélyek tekintetében s még főkéntebb a kath. egyházi államszegélyek mellett. Hivatalos rideg adatokkal igazol mindent. Egy dologban mutat megnyugtató eljárást, az özvegy-árvasegélyek pontos, egyszerű kiutalása ügyében. Amennyiben a következő előadás némileg hasonló dolgokkal foglalkozott, az elhangzott előadásra vonatkozó észrevételek most elmaradván, következtetett Kiss Pál tiszarádi lelkész előadása. Nagyterjedelmű, nagy gonddal összeállított munkálat volt ez, Haller István egyik füzetének azon adatairól, mely adatokat kész bizonyítékokul szedett össze, formában és lényegben aként, hogy igazolva legyen a protestánsok jogtalan elégedetlensége, panaszkodása, az állami támogatás ügyében. Sőt, a kath. egyháznak van és lehet jogos panasza a protestánsokkal szemben. Kiss Pál lelkésztársunk hivatalos adatok megfelelő sokaságával állítja igaz tükör elé Haller István alkalmi bizonyítékait s ezekre épített látszatos igazait s általában azt az okoskodást, mely a kath. egyházpolitika megalapozásától kezdve folyton azon uralmi célra lett beállítva, mely a krisztusi életcéllal és eszközökkel homlokegyenest ellentétes. Krisztus életfundamentuma, szent végrendeleteként is, így hangzik: „Tanuljátok meg éntőlem, hogy én szelid és alázatosszívű vagyok. Az embernek fia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon s életét is adja a bűnösökért. Arról ismernek rátok, mint követőimre, hogy egymást szeretitek.” És sok formában, de mindig ugyanezen lényegben. A kath. egyházpolitika: uralkodás, parancsolás, földi és égi téren, a földi hatalom eszközeivel, simán és keményen, föltétlen engedelmesség a központi hatalom iránt! Az egyetemes egyháztörténet keretében, mi magyar nemzet is vergődünk elégszer ez irgalmatlan elnyomó rendszer mellett, s minden tisztánlátású magyar — éltető bizonyosság, hogy főként utóbbi néhány század vérben gázoló idegen uralmi érdekek erőszakoskodásaiban az a krisztusi lélek segítette magyar nemzetünk magyarságát, mely kész volt minden szenvedésre, hogy a jövő lélek előtt — a kath. vallásúakat sem véve ki, számára aratást készítsen. Kiss Pál lelkésztársunk a statisztikai adatok bőségével, nyílt és burkolt tényekkel mutat, főként a legközelebbi nagy állami nyomoruságunk mellett is, azon szinte pazarlásig menő adakozásokra, melyek lehetővé tették és teszik a sok-sok, nagyrészen idegen szerzetes- és apáca-zárdák, iskolák, különféle kath. szervezetek létesítését, gyámolítását, általában minden téren és hivatalban azon lelki hatóerők alkalmazását, mely erők az egyház uralmát szolgálják. Ez erők térdrekesztő tanúbizonysága volt látható a legközelebbi primás-kinevezésben, a ráváró és előtte megnyilvánuló alázatos hódolásokban,

mely sokszorosan felülmutta a krisztusi virágvásárnapot is.

Természetes, hogy a nagyon komoly, de mindig tárgyilagos előadás megérdemelt figyelemben és méltatásban részesült. Főleg Görömbei Péter kállói lelkész, ki nagy figyelemmel kíséri a Bangha páter és társai gondolatvilágát, megfelelő lapjaikban és füzetekben, legújabb adatokkal is pótolta, mai egyházi életünk erős hullámverésének okait, melyeket pedig éppen most kellene elsimítanunk. Nos, és mi magunk részéről, úgy egyházunkra, mint nemzeti magyarságunkra, azt láttuk legüdvösebbnek, hogy eber figyelemmel kerítéseinken kívülre is ugyan, de főként a magunk portáján kövessünk el minden lehető ama drága krisztusi életértékek gyűjtésében, szolgálatában, melyekre nézve a bevezető bibliamagyarzatban Pál apostol lelke lelkünkbe fényt vetített. Türelmes és áldozatos szeretetünk legyen minden munkánkon a krisztusi pecsét, mely isteni megbízatásunkat majd igazolni fogja.

Némely kitűzött tárgy el is maradt jövő gyűlésünkre s megfelelő záró akkordok után, féltőn szeretett Leány-kálvineumunk kívánatos izzel fűszerezett közébédje emelte és erősítette a lelki küzdelmekhez szükséges testi hangulatot is. Jó volt nekünk ott laknunk!

— y —

Külföld

Lutherfilmet készítettek Németországban, egyik természetes láncszeméül a nagy német történelmi filmeknek (Fridericus stb.). A hozzáértők szerint a film alapos történelmi tanulmányok nyomán készült, nagyon szép művészi munka, amelynek szerzője és egyben rendezője Kyser, nagy gondot fordított arra is, hogy a római katolikus németiség érzékenységét ne sértse. Ez a gondosság azonban hiábavaló volt: a katolikus papság Németországszerte vehemens akcióba lépett a film ellen s elérte azt, hogy a müncheni rendőrség egyenesen *betiltotta* a film előadását s a bajor kormány később ugyanezt tette egész Bajorország területére nézve, amelynek lakossága pedig 28,62%-ban protestáns. A német evangéliumi szövetség „a lehető legélesebb óvást” emeli a római önértéknek e hallatlan elbizakodottságra valló túltengésével szemben s erélyesen rámutat, hogy „ez az egész eljárás tulajdonképpen azt célozza, hogy a mi kétharmad-részeben protestáns országunkban a német evangélikus történelmet csak római katolikus jóváhagyással lehessen bemutatni s hogy különösen még a reformáció protestáns szellemű előadásának is alkalmazkodnia kelljen a katolikus befogáshoz”. Érdemes ezzel szembeállítani azt a tényt, hogy a túlnyomóan református Solton elő lehetett adni egy kifejezetten római katolikus propaganda-filmet s a magyar protestánság erről

csak akkor szerzett tudomást, mikor már a rendezés lelkiismeretlenségéből folyó katasztrófa is megtörtént, nagy többségükben református vallású áldozatokkal!

Iskolásgyermekek öngyilkossági esetei Pórosországban: 1909-ben 62, 1912-ben 84, 1925-ben 52, a kultuszminisztérium adatai szerint!

Az Űdv Hadseregének 82 országban és gyarmaton 14,719 hadteste és előőrse van, 31,054 tiszttel és segéd tiszttel, 141,059 helyi tiszttel és muzsikussal. Kiad 108 folyóiratot 1.881.327 példányszámban. Fenntart 324 menedékházat 31.841 ágygyal, ahol 9.199.739 esetben nyújtott éjjeli szállást és 13.719,551 esetben étkezést (az elmúlt év folyamán). Van ezenkívül 160 munkaközvetítő helye, 15 otthona szabaduló rabok, 122 gyermekek és csecsemők számára; 20 ipariskolája, 131 leányotthona, 64 anyaotthona, 12 mezőgazdasági telepe, 176 samaritánus állomása. Mindezt a munkát pedig végzi a történelmi egyházak helyett!

A vegyesházasságok ügyében a bajor országgyűlésen Stelzner képviselő indítványt nyújtott be, amelyben azt javasolta, hogy a bajor kormány kérje a pápától a „Codex Juris Canonici” szigorú vegyesházassági intézkedéseinek enyhítését az 1906-tól 1908-ig érvényben volt „*Provida*” constitutióban nyújtott engedelmények visszaállításával. Az indítvány benyújtója főként azt hangsúlyozta, hogy a nem katolikus szertartással megáldott vegyesházasságoknak „ágyasság” gyanánt emlegetése állandó és jogos felháborodásban tartja az evangélikus lakosságot. Az előadó képviselő, dr. Scharnagl prelátus ezzel szemben kifejtette, hogy a katolikus egyház megmásíthatatlan álláspontja zserint a vegyesházasság „bűnös összeköttetés” (sündhafte Verbindung), másfelől azonban kijelentette, hogy a vegyesházasságok „ágyasság”-nak bélyegzése püspöki imprimatur-ral ellátott katolikus iratokban csak „a cenzor tévedése folytán” fordulhat elő, mert ez a bántó elnevezés „nem felel meg a püspökök akaratának” (!). Azt is hangoztatta egyebként, hogy „ha a katolikus házasság a maga részéről mindent megtett avégből, hogy a kath. szertartás szerinti újraesketés megtörténjék, de ennek az evangélikus fél ellen állott, akkor a katolikus házasság számára a halálos ágyon nem tétetik lehetetlenné az egyházával való kibékülése”. A kultuszminiszter „célszerűségi szempontból” ellenezte a javaslatot, a szociáldemokrata szónok pedig azért, mert ez az államot *csak egy egyház ellen* akarja mozgósítani; a kommunista képviselő tartózkodott a szavazástól, amely a javaslatra nézve kedvezőtlenül ütött ki. A kérdés azonban valószínűleg tovább is felszínen marad, amint-hogy Magyarországon is felszínen kellene tartani s elsősorban maguknak a józan és hazafias magyar római katolikusoknak kellene akcióba lépniök a régebben Magyarországon is fennállott kedvezmény visszaállítása iránt, mert különben a túlfeszített húr egyszer el talál pattanni valahol s éppen azt fogja majd megsebezni érzékenyen, aki feszíti.

ri.

Irodalom

Hivogatás... *Egyházi beszédek.* Írta dr. Szabolcska László. Temesvár 1928. S^o 200 lap. nagyí nevű édesapa oldalán, a temesvári rabgyülekezetben pástorkodó ifjú prédikátor 33 homilétika és 9 liturgiai beszédét bocsátja közre ebben a kötetben. A beszédek kivétel nélkül szép formájúak, költői hangulatúak és lendületesek: látszik, hogy a koncepciójukba és a kidolgozásukba ereje és ambíciója legjavát vetette bele a szerző. Közös hiányuk, hogy még nem annyira személyes élményt és tapasztalást, mint inkább csak irodalmi és egyéb határokat és benyomásokat hirdetnek. De ez csak annyiban hiba, amennyiben maga a fiatalság is az; minden nappal jobban múlik vagy legalábbis múlhatik, ha a szerző maga is mindent megtesz a múlása érdekében. Legelsősorban a nagyon elmélyedő, alázatos bibliatanulmányt ajánljuk neki, hogy mielőbb elérhesse a református igehirdetésnek azt az egyedül kívánatos stádiumát, amikor többé nem az Igeről vagy pláne csak az Ige kapesán prédikalunk gondolatokat, érzelmeket, hangulatokat, s poézist — hol a magunkét, hol a másét —, hanem az *Igét magát prédikáljuk* s magunkat úgy, mint annak fogjait.

Előfizetési felhívás. Dr. Ravasz László beszédeiből, cikkeiből és előadásaiból „A Thábor hegy ormán” cím alatt egy újabb kötetet ad ki. A körülbelül 20—22 ivre terjedő kötet előfizetési ára portómentes küldéssel 240 Leu. Bolti ára sokkalta magasabb lesz. Megrendelések utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett eszközölhetők. A gyűjtőleveket legkésőbb 1928. június hó 1-éig az „Ifjú Erdély” Kiadóhivatala, Kolozsvár Református Theologia címre kérjük visszaküldeni.

A Sylvester nyomdai műintézet első ötszázéves (1922—1927) egy ily című, nagyon finom kiállítású kiadványban van megörökítve, amely a heroikus apostoli vállalkozás ez első lustrumának roppantul tanulságos és Isten iránt mélységes hálaadásra készítő történet-ismertetését közli a Ravasz László nyomdai avató beszédével; továbbá bemutatja képekben a nyomda épületét és berendezését, végül pedig gazdag betűminta-sorozatot hoz és közreadja a nyomda eddigi kiadványainak jegyzékét. Meghatottan, imádkozva forgatjuk a szép „Ében-Háezer” kiadványt s a nyomdaavató püspökével együtt száll fohászuk: „Legyen ez a nyomda a magyar fellámadás, a magyar jövő kapuja, a második dicsőséges magyar reformáció egyik nyomdája. Ámen.” ri.

Különfélék

Boldog és idvességos pünkösztü ünnepeket kívánunk olvasóinknak!

A Baltazár-amerikai-alap emlékünnepe május 23-án d. u. 6 órakor volt az Oratoriumban. Az ünnepélyt a kollégiumi Kántus ének-száma után Karai Sándor kollégiumi igazgató

nyitotta meg, ismertette az ünnepség jelentőségét, kiemelve, hogy most az ünnepség ideje egybeesett dr. Baltazár Dezső püspök nevénapjával, aki ezt a napot az idén azzal tette emlékeztetéssé, hogy újabb 3000 pengős alapítványt tett a kollégium részére, melynek jövedelméből minden évben az emlékünnepe napján, a Kántust megvendégelik, felelevenítve a tradicionális „Kántus-ivást”. Ünnepi beszédet dr. Erdős Károly lelkész-képzőintézeti igazgató tartott, köszönétét fejezve ki dr. Baltazár Dezső püspöknek az amerikai alapítványért, mely immár 134.000 P és jövedelméből az idén is 7000 P jótétemény osztatott ki a kollégium szegény diákjainak. Az ifjúság halálját Solyomosi József szenior tolmácsolta. A szép ünnepség a Kántus énekével ért véget.

A nagygyűlés programja. I. nap, 1928 június 2., szombat. A városligeti Iparearnok kúpolás nagytermében a gyűlés reggel pontosan 1/29-kor kezdődik és 1/21-ig tart. 1/29-kor Istentisztelet. Tartja Forgács Gyula, 9-kor elnöki megnyitót mond Czegléd Sándor. Utána Egyházi és nemzeti újjászületésünk címen négy előadás: Dr. Révész Imre: Miért kell és miért lehet egyházi és nemzeti újjászületés. Dr. Puky Endre: A magyar család újjászületése. Dr. Szabó Sándor: A magyar társadalom újjászületése. Dr. Kovács J. István: A református gyülekezetek újjászületése. A délelőtti gyűlést imádsággal és áldással befejezi Harsányi Pál. Szombaton délután 5 órai kezdettel három helyen — Kálvin-téri, Fásori templomokban és a Vigadóban — tartunk vallásos ünnepélyeket, illetve csoportgyűléseket. A Kálvin-téri templomban. A gyűlés tárgya: Az egyház szociális feladatai. Imádkozik: Medgyaszai Vince. Elnöki megnyitót mond: Bernát István dr. Előadást tartanak: dr. Balogh Jenő főgondnok, Szabó Imre budapesti lelkész. Bibliát magyaráz: Göde Lajos. Énekel a Goudimel énekkar. — A Fásori-templomban. A gyűlés tárgya: Egyházunk megújítása ifjúságban. Imádkozik: Juhász László. Elnöki megnyitót mond: Tóth János. Előadást tartanak: Hegedűs Loránt, Szőnyi Sándor. Bibliát magyaráz: Nyáry Pál. Énekel: a fásori egyház énekkara. — A Vigadóban. A gyűlés tárgya: Országos közvélemény és református sajtó. Imádkozik: Janka Károly. Elnöki megnyitót mond: Szijj Balint. Előadást tartanak: Nagy Miklós, Muraközy Gyula. Bibliát magyaráz: Fiers Elek. Énekel: a Korál Kamaraénekkar. Este: 8 órai kezdettel két hangversenyt tartunk. Külön 1 — pengős részvételi díjjal. —

II. nap, 1928 június 3., vasárnap. Gyülekezés reggel 3,8 órakor a Kossuth Lajos-téren. A vasárnapi díszgyűlés kezdete: a Kossuth-szobor megkoszorúzása ünnepsége 1/9 órakor. A Kossuth-szobrot megkoszorúzza: Czegléd Sándor. A Kossuth Lajos-szobortól átvonulás az irredenta szobrokhoz. Az irredenta szobrokat megkoszorúzzák: Barabás Samu, Kontra Aladár, Demjén István, Vargha Sándor. — 11 órakor a Nagygyűlés ünnepi istentisztelete. Imádkozik: Janka Károly. Prédikál: dr. Baltazár Dezső püspök. Istentisztelet után ünnepi ülés. Elnöki megnyitót mond: Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok. Üdvözlések. Határozati javaslatok. Előadók: Maklary Károly, dr. Helessy Kálmán, Tildy Zoltán, Vincze Elek, dr. Victor János. Ünnepi beszédet tart: dr. Ravasz László püspök: „Az egyház négy arca” címen. Imádkozik: Czegléd Sándor. Vasárnap d. u. a Filadelfia-diakonissza egyesület 25 éves jubileuma a fásori templomban d. u. 4. ó.

A Templomegyesület vallásos szakcsoportja május 18-án d. u. 6 órakor a kollégium dísztermében tartotta bezáró összejövetelét. Fekete Gyula belmissziói lelkész tartott értékes biblia-magyarázatot. Utána Siposs Imre, a T. E. tit-

kára mondott köszönetet a közönségnek az összejövetellek buzgó látogatásáért.

Az „Anyák napja” május 20-án volt Debrecenben. Délelőtt 3/48 órakor ifjúsági, 11 órakor pedig alkalmi Istentisztelet volt a Nagytemplomban, predikáltak dr. Dancsházy Sándor vt. lelkész és Fiers Elek budapesti református lelkész. A KIE. délután vallásos ünnepélyt tartott minden templomban. Az Árpádtéri templomban Bibliát olvasott és imádkozott Magyar Bertalan segédlelkész, predikált Fiers Elek budapesti lelkész. A Nagytemplomban Bibliát olvasott és imádkozott Uray Sándor lelkész, predikált Ferenczy Károly kálvineumi lelkész, záróimát mondott Sípos Imre lelkész. A Kossuth uccai templomban Bibliát olvasott és imádkozott Baja Mihály lelkész, predikált dr. Hajdú Gyula betettyóújfalui lelkész, záróimát mondott Madar Zoltán segédlelkész. Az Ispóty-templomban Bibliát olvasott és imádkozott Molnár Ferenc lelkész, predikált Nagy Ferenc sárrétudvari lelkész. Minden templomban kar és szólóénekek, szavallatok, zeneszámok tették élénké az ünnepségek műsorát. Az Anyák napja a KIE. által a református főgimnázium tornaacsarnokában rendezett művészestéllyel ért véget. Megnyitóbeszédet Martinek Ferencné, a MANSz. debreceni alelnök-nője tartott, Baja Mihály lelkész költeményeiből olvasott fel. A szép estélyt dr. Révész Imre lelkész bibliamagyarázata végezte be.

A protestáns sajtóiroda ellen sok panaszt halottunk a zsinat alkalmából. Ezeknek a panaszoknak egyrésze nem helytálló azért, mert arról, hogy a napilapok egyrésze éppen nem, másrésze is erősen meg rövidítve adja a sajtóiroda közleményét, a sajtóiroda igazán nem tehet. Ellenben a panasznak az a része, hogy a sajtóiroda sokkal fontosabbnak találja az ismertebb nevek felemlegetését, mint a határozatok érdemét, már csakugyan helyenvaló. De méginkább az a panasz, mely szerint a tudósítás nem is minden esetben felel meg az igazságnak, amit különösebben a kecskeméti jogakadémia ügyének tárgyalásánál láttunk, ahol az elfogadott javaslat benyújtójának felszólalását egészen más irányúnak közölte, mint amilyen az valóban volt.

A kollégiumi Kántus május 19-én d. u. 5 órai kezdettel rendezte meg szokásos hangversenyét a református leányközépiskola ének-kara, a református főgimnázium vegyeskara, a református tanítónőképzőintézet ének-kara és a református főgimnázium zenekarának közreműködésével az „Arany Bika” dísztermében. Szigethy Gy.: „Magyar tánc induló-jával vette kezdetét a hangverseny. Zenekar száma után dr. Sz. Kun Béla, a Kántus felügyelő tanára tartott megnyitóbeszédet. Farkas Pál IV. éves hittanhallgató Kozma A.: „A táltos álma” című költeményét szavallta. Nagygyörgy Sándor kántusjegyző Petőfi-dalokat énekelt Thu-

róczy László zongora kísérete mellett. Batta Zoltán „Mikes Rodostóban” című melodramát szavallta, zongorán kísérte Szigethy Gyula főiskolai énektanár. Solymosi József kollégiumi szénior vígszavallatot adott elő. A 300 tagú vegyes kar két ízben szerepelt, előadva a Szigethy Szerenádját és Gounod „Faust” c. operájának egy részét, az utóbbit a főgimnázium zenekara kísérte. A Kántus négy énekszámot adott elő. Úgy a vegyeskart, mint a Kántust Szigethy Gyula főiskolai énektanár vezette, akít a Kántussal és a többi szereplőkkel együtt méltán illet meg az elismerés a szép sikerért.

A hajdúmegyei tanítók Gönczy Egyesülete a Debrecenben létesítendő „Tanítók Háza” javára az „Arany-Bika” dísztermében nagyszabású gyermekelőadást rendez.

A „Hősök napját” kegyeletos érzéssel ünnepelte meg Debrecen társadalma. Délelőtt minden templomban a predikáció keretében megemlékezés történt a hősi halottakról. D. u. a hősök temetőjében volt ünnepség. Ünnepi beszédet mondott vitéz Huszár Endre tábori lelkész.

„Mácsai-emléktábla” leleplezés volt Kabán május 20-án, boldogemlékezetű Mácsai Sándor szülőföldjén. Erre az alkalomra, mintegy 160 dalos érkezett Kabára. Az ünnepség a templomban kezdődött, ahol énekelt a Kántus, a Városi Dalegylet és a Máv. Egyetértés énekkara. Az emléktábla leleplezése a kultúrházban történt, ahol dr. Erdős Károly lelkészkepzőintézeti igazgató ünnepi beszédet. Délután a kultúrházban hangverseny volt, ahol dr. Sz. Kun Béla tartott előadást Mácsai Sándor életéről.

A Kossuth uccai református Nőegylet szépen sikerült összejövetelt rendezett május hó 23-án d. u. 5 órakor a DEMKE. dísztermében. Imádkozott Módis László segédlelkész, bibliát magyarázott Magyar Bertalan segédlelkész, felolvasott és záróimádságot mondott Madar Zoltán segédlelkész.

Az alsóharsodi egyházmegye közgyűlését június 5-én tartja Miskolcon.

Az Országos Református Tanáregyesület május 30-án Budapesten tartja XXII. rendes közgyűlését.

Az apai református gyülekezet Gulya Géza nagyváradai segédlelkészt választotta meg pásztorául. Isten áldása legyen a gyülekezeten és a pásztoron.

Tudnivalók a debreceni református gimnáziumba való fölvételhez. Akik, mint nyilvános tanulók, sikerrel végzik a gimnáziumban az osztályokat, az osztályvizsgálatok után a bizonyítványok kiadásakor nyomban beiratkozhatnak a következő osztályba. Tanácsos is, hogy beiratkozzanak, mert akik ezt elmulasztják, a létszám betelése esetén szeptemberben kimaradnak az intézetből. — Az I. osztályba 1928

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

július 1-2. napjain lehet előjegyeztetni a tanulókat. Minden szülő igyekezzék gyermekét előjegyeztetni, mert az igazgatóság a törvény értelmében már 60 tanulót sem vehet fel egy osztályba. Július 1. előtt azonban előjegyzésre senkit el nem fogadunk. Az előjegyeztetés alkalmával be kell mutatni: 1. születési anyakönyvi kivonatot; 2. elemi iskolai; 3. újraoltási bizonyítványt. Szeptemberben az I. osztályba csak azok iratkozhatnak be, akik júliusban előjegyeztettek. — A más intézetből jövő, valamint a magántanulók a többi osztályokba szeptember 1-8. napjain iratkozhatnak be a *törvényes létszámon belül*; mégpedig 1-4-én prot., 5-8-án más vallású tanulók. Meg kell itt jegyeznünk, hogy az V., VI., VII. és VIII-ik osztály valószínűleg már a júniusi beiratkozás alkalmával betelik az intézet saját növendékeivel, ennélfogva, sajnálatunkra, nem leszünk abban a helyzetben, hogy ezekbe az osztályokba más iskolából jövő rendes tanulót fölvehessünk. A *jótélelményekért* (tandíj, internátusi, konviktusos kedvezmény) 1928 augusztus 1-ig kell a tanári karhoz folyamodni szegénységi bizonyítvány alapján. Jó tanulók könyv, iskolai füzet segélyben is részesülnek. Az évi díjak a következők: Tandíj protestáns tanulóknak 50 P, más vallásúaknak kétszerese. A mellékdíjak összege 26.48 P. Internátus évi díja fokozatok szerint: I. 10, II. 20, III. 40 és IV. 100 P. A tápintézeti díj szintén fokozatok szerint: I. 36, II. 140, III. 256 és IV. 360 P. A tandíj és internátusi díj félévi előleges részletekben, a tápintézeti díj negyedévi előleges részletekben: szeptember elején, november 15-én, február 15-én és április 15-én fizetendő. Magántanulóknak október hó 1-ig lehet beiratkozni, azontúl csak püspöki engedéllyel vehető fel bármely tanuló úgy rendes, mint magántanulóul. Magántanulók díjai: Tandíj protestáns vallású tanulóknak 75 P, másvallásúaknak kétszerese; vizsgálati díj 64 P reformátusoknak, másvallásúaknak kétszerese; mellékdíjak összege 18-10 pengő.

Az igazgatóság.
A *zsinatról* szóló előző tudósításunkba két hiba esúszott be. Az egyik a világosság rovására esik, a másik határozott tévedés. A tanítók köl-

töztetéseiről szóló részről az volt írva, hogy a Benedek Zsolt enyhítő módosítását nem fogadta el a zsinat. Valóban a Benedek Zsolt módosítása az egyházközség kötelezettsége szempontjából súlyosbító; a tudósítás írója az „enyhítő” szóval azt akarta kifejezni, hogy a tanítókra nézve rideg fel-fogást enyhítő volt ez módosítás. Tévedés pedig azért van, mert a zsinat a módosítást *elfogadta*.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Postatakarékpénztári csekk száma 143,916.

Pályázat.

A sárospataki református főiskola előjárósága pályázatot hirdet a sárospataki református theol. akadémián üresedésbe jött *ó-szövetségi theol. tan-székre*, melynek körébe tartozik a héber nyelv, az ó-szövetségi írásmagyarázat, ó-szövetségi irodalom-történet és ó-szövetségi biblikai előadása, valamint ó-szövetségi szeminárium tartása, összesen heti 10 órában. *Rendes* tanár fizetése lesz az Egyh. Törv. és a sárospataki főiskola fizetési szabályzatában megállapított mindenkoros fizetés kezdő foka (ezidőszerint a VII. fiz. osztály 3-ik fokozata, családi pótlék és lakbér); *rendes* tanári állásra csak megfelelő egyetemi, illetőleg theol. magántanári képesítéssel bíró egyének pályázhatnak. Az előjáróság fenntartja magának a jogot, hogy megfelelő pályázó hiányában *rendkívüli*, esetleg *helyettes* tanárral töltsse be a tanszéket; *rendkívüli* tanári állásra pályázhatnak olyanok, akiknek lelkeszi oklevél mellett ebből a szakból theologiai doktorátusok van, a *helyettes* tanári állásra pedig azok, akiknek lelkeszi oklevelük és legalább 1 évi külföldi egyetemi tanulmányi bizonyítványuk van; az előbbi fizetése a fenti fizetési szabályzat szerint ezidőszerint a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozata és lakbér, az utóbbié a IX. fizetési osztály 3-ik fokozata lesz.

A kellően felszerelt folyamodványok (anyakönyvi kivonat, családi állapot, végzett tanulmányokat és irodalmi működést igazoló okmányok, oklevél, működési, orvosi, erkölcsi és hazafias magatartási stb. igazolványok) a főtiszteletű Egyházkerü-

Belvárosi Takarékpénztár R.-T.

DEBRECENI FIÓKJA

Piac-utca 53. (Hungária-épület)

Főintézet: Budapest, Apponyi-tér 5.

Telefon:
9-52, 8-40.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.
Betéteket a legelőnyösebb feltételek mellett kamatoztat. Hosszulejáratu kölcsönt folyósít házakra és földbirtokokra.

Telefon:
9-52, 8-40.

leti Közgyűléshez címezve, június 12-ig alóli igazgatóhoz nyújtandók be. A megválasztott tanár állását folyó évi szeptember 1-én köteles elfoglalni.

A sárospataki református theol. akadémia igazgatósága.

MAGYAR LESZÁMITOLÓ- ÉS PÉNZVÁLTÓ-BANK

DEBRECENI FIÓKJA

(Alapított az 1829-ik évben.)

Telefonok:

Bankosztály: 35 és 9-41
Áruosztály: 11-66 és 11-67

Debrecen, Piac-utca 26-28.
(Városi bérpalota)

Lelkész és Tanító urak!

Tekintettel a mai nehéz anyagi viszonyokra, az eddigi 6 havi hitel helyett

12 havi részletfizetés mellett
készíttek

papi és polgári öltönyöket, palástokat, női szabóságomban kosztümöket, felöltöket és mindennemű nőruhákat a legizlésebb kivitelben,
jutányos árak mellett.

TEGDÉS JÁNOS

női és férfiszabó Debrecen, Péterfia-u. 56 sz.

Schuller Sámuel

szobafestő, mázoló és tapétázó mester
Debrecen, Simonffy u. 25. Telefon 806.

Templomfestést vállal.

Költségvetés díjtalan.

Szép és jó munkáért ezüst éremmel kitüntetve.

Pályázati hirdetmény.

A szeghalmi református Péter András reál-gimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy magyar—latin szakos rendes tanári állásra. Pályázhatnak protestáns vallású magyar—latin középiskolai tanári oklevéllel rendelkező tanárok. A megválasztott tanár javadalma a nem állami tan-személyzetre megállapított javadalommal azonos. Az igazgatótanácshoz intézett és szabályszerűen felszerelt kérvények 1928. július 5-ig igazgató címére küldendők be. A pályázók személyes jelentkezése kötelező. Igazgatótanács fenntartja magának a jogot, hogy az állást esetleg helyettes tanárral töltsse be. Az állás 1928 szeptember 1-én foglalandó el. Szeghalom, 1928 május 23-án.

Dr. Kardos József s. k., Nagy Miklós s. k.,
igazgatótanácsi elnök. igazgató.

1-2

A szakértő biztonságával vásárolhat mindenki

Kardos László

vászon-, fehérműek és kelengye üzletében
Debrecen, Kossuth-u. 9. Alapítva 1831. évben.

Legnagyobb vászonüzlet!

Jó minőség! Szabott árak! Nagy választék!

SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég

Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Eremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélserűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Tekintetes

Szántó József úrnak

Hódmezővásárhely

Igen tisztelt Szántó Úr!

A gyülekezetem nő tagjai által rendelt palást végtelenül megnyerte tetszésem s azzal nagyon meg vagyok elégedve. Miután kedves ajándékról van szó — természetesen — nem tudták a pontos méreteket elküldeni s így a palást hossza egy kissé nagy, egyébként kifogástalan. Ép ezért visszaküldöm Önnek azzal a kérelemmel, hogy a hosszából kb. 8—10 cm.-t felvenni sziveskedjék.

Nagyon kérem Szántó urat, sziveskedjék így elkészíteni, hogy a pünkösdi ünnepek alkalmával szolgálni tudjak benne.

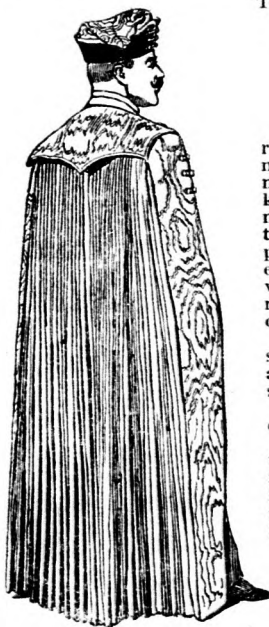
Az anyag kitűnő, az elkészítése egyenesen csodálatos.

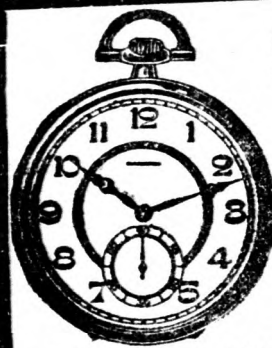
Adja meg az Egek Ura Szántó úrnak azt a boldogságot és örömet, hogy jó erőben és egészségben s kitűnő munkakedvvel készíthessen még el nagyon sok palástot.

Mezőgyán, 1928 május 10.

Tisztelettel

Tóglás Ferenc,
ref. lelkész.

Debreczeni István

órasmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák
raktára.

Az 1926. évi debreceni
iparkiallításon díszoklevéllel, a budapesti
és székesfehérvári orsz. kiállításon arany-
éremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-
HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lípát 913-53

Az 1900. évi párisi világ, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon
aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton a m. kir.
kormány által díszoklevéllel, az 1927. évi budapesti, székesfehérvári
és szentesi kiállításokon a nagy aranyéremmel kitüntetve. — Számos
egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő lütöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

„Méliusz”

könyv-, zenemű-, papir- és írószerkereskedés
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.
Telefon: 2-70.

**Vizsgai jutalomkönyvek és ifjúsági
könyvtáraknak alkalmas ifjúsági iratok
és egyéb ajándékkönyvek!**

Mélyen tisztelt Iskolaszéki Elnök úr!

Mély tisztelettel jelentjük be, hogy a közelgő
vizsgák jömenetelű tanuló részére egy olyan
VIZSGAI JUTALOMKÖNYV készletet hoztunk le,
melynek birtokában képesek vagyunk a legnagyobb
kereslet kielégítésére.

Ezen jutalomkönyvekből különösen ajánljuk
saját kiadásunkban megjelent és a legizlesebb
IFJÚSÁGI IRATAINKAT, ill. MESEKÖNYVEINKET.

- Gyökössy Endre:** Debreceni mesekönyv,
kemény kötés 2.— P
Dr. Halmi János: Csevegő virágok, karton
kötés 2.— „
Tóth János: Tiszteletes bácsi meséskönyve,
kemény kötés 2.— „
Tóth János: Apróságok nagymeseország-
ból, kemény kötés 2.— „
Móricz Pál: Hortobágyi legendák 5.— „

VIZSGAI JUTALOMKÖNYV.

Szerkesztette **Uray Sándor** debreceni ref. lelkész.
Két kötet (különböző tartalommal).
Igen tetszetős, tarka kötés, piros vászon sarokkal.
Példányonként ára 2 pengő.

Ez a kétféle VIZSGAI JUTALOMKÖNYV élén-
ken megragadja a gyermeki lelket. Tárgya, előadási
modora, közvetlen utat talál az ifjúság szívéhez s
nemes tartalommal tölti be azt. Vallásos és hazafi-
as, több helyen irredenta irányáért máris nagy
keresletnek örvend. Szerkesztő neve s eddigi iro-
dalmi működése kezesség arra, hogy bizvást oda-
adjuk e nagyértékű köteteket növendékeink kezébe.
Az első kötet kisebb, a második kötet inkább
nagyobb növendékeknek van szánva.

Miniszterileg jóváhagyott, illetve vizsgai jutalom-
könyvekül elrendelt kiadványokból, valamint tanítói
és ifjúsági könyvtárak részére megfelelő bel- és kül-
földön megjelent pedagógiai munkából nagy raktár.

Midőn szolgálataink felajánlásánál a legjobb
tudásunkat és előzékenységünket ígérjük, említést
teszünk arra vonatkozólag is, hogy a közeljövőben
szétküldésre kerülő jegyzékünket szíves áttekintésre
meltatni sziveskedjék és az abból megfelelőeknek
bizonyuló kiadványunkat vállalatunktól megrendelni
meltóztassék.

Debrecen város és a Tiszántuli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.